

SZTANKOVÁNSZKINÉ OSVÁTH ZSÓFIA, BAJNÓCZI BERNADETT, SZABÓ MÁTÉ
(Szegedi Tudományegyetem)

*„Fekete gyémántok”: különleges üveges anyagú gyöngyök Délkelet-
Magyarország középső vaskorából*

Poszterprezentációnkban a szentesi Koszta József Múzeum és a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum gyűjteményeiben lévő többnyire sötét vagy sötét alapon fehér díszű, szkíta kori gyöngyök üveges anyagát mutatjuk be. A kiválasztott gyöngyök kémiai összetételét és mikroszövetét pásztázó elektronmikroszkóppal (SEM-EDX), a színezőiket kézi röntgenfluoreszcens spektrométerrel (hXRF) elemeztük. A mikroszövet alapján a gyöngyök a valódi üveg és az üveges fajansz között helyezkednek el: a káliumban dús, folytonos üveges mátrixban (max. 2 tömeg% Na₂O, 0,5–17 tömeg% K₂O, 2–13 tömeg% CaO, 0,5–4 tömeg% MgO, 1,7–18 tömeg% P₂O₅) az üvegolvasztáskor el nem reagált kvarczárványokat, vassalakokra jellemző fázisokat (például wüstit) és apró, csonthamu (kalcium-foszfát) szemcséket azonosítottunk. Az alapüveg és a zárványok alapján egyedülálló gyöngytípus az általunk vizsgált középső vaskori üveges anyagok második legnagyobb csoportját alkotja, amely tipológiai összefüggésekkel rendelkezik.